

ZAGROŻENIA ORAZ REKOMENDACJE I WNIOSKI

ID 954

Olsztyn – zamek – 4d

Tabela zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego

Kodowanie i opisy zagrożeń oraz skala ich oceny zgodnie z wymogami Załącznika 6 do rozporządzenia ws. sporządzania audytów krajobrazowych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 537)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagrożenie wewnętrzne (W) lub zewnętrzne (Z)	Skala zagrożenia (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb	IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja III.1.1 Intensyfikacja rolnictwa	W	12
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.9. Likwidacja osobliwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych, wąwozów, meandrów, wydmy itp.)	VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja III.1.1 Intensyfikacja rolnictwa	W	9
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja III.1.1 Intensyfikacja rolnictwa	W	12
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne	IV.2 Brak zabiegów ochronnych	W	12

		IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze		
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.4. Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	III.1.1 Intensyfikacja rolnictwa III.1.5 Chemizacja i mechanizacja rolnictwa IV.2 Brak zabiegów ochronnych	W	9
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.2. Rozdrobnienie struktury przestrzennej (fragmentacja) i geometryzacja naturalnych i półnaturalnych ekosystemów	I. Gospodarka przestrzenna III. Zarządzanie środowiskiem	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.3. Niszczenie dziedzictwa archeologicznego	VI Społeczno-kulturowe	W	5
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.1. Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	VI.4 Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.3. Obszary rolnicze	B.3.1. Zanikanie tradycyjnych upraw charakterystycznych dla określonych regionów	IV.2 Brak zabiegów ochronnych III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.3. Obszary rolnicze	B.3.2. Zanikanie charakterystycznego przestrzennego układu pól, zadrzewień oraz miedz, w postaci szachownicy pól, układu łąkowego, niwowego itp., stanowiącego wyróżnik regionu – tekstury i faktury krajobrazu	III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W	8
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych	I.5.1 Brak planowania krajobrazu	W	2
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.4. Chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych i wzdłuż pasa dróg	VI.4 Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W	5

C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.2. Walory estetyczne	C.2.3. Zarastanie roślinnością drzewiastą i krzewiastą ostańców skalnych i ruin zamków oraz muraw kserotermicznych, zamykanie komponowanych historycznych widoków, panoram i wnętrza krajobrazowych itp.	IV.2 Brak zabiegów ochronnych	W	11
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.3. Tożsamość miejsca	C.3.2. Zanik swojskości krajobrazu – zanikanie związków przynależności i przywiązania	VI. Społeczno-kulturowe	W	6
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych D.3. Walory sanitarne	D.3.1. Zanieczyszczenie terenu odpadami	II.4 Gospodarka komunalna VI.4 Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W	5

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego

1. Dążenie do nieprzekształcania lasów, zadrzewień lub użytków zielonych w grunty orne, zwiększającego natężenie procesów erozyjnych.
2. Stosowanie przyrodniczych lub technicznych metod ograniczania erozji i ruchów masowych, w szczególności dla przeciwdziałania zagrożeniom ze strony turystyki.
3. Dostosowywanie sposobów użytkowania gruntów ornych do warunków środowiskowych, w tym zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, stosowanie, tam gdzie jest to możliwe orki w poprzek na obszarach o silnym nachyleniu.
4. Planowanie i realizacja obiektów budowlanych w sposób uwzględniający naturalne ukształtowanie terenu.
5. Zachowanie i właściwe wyeksponowanie osobiwych form krasowej rzeźby terenu zespołów skałkowych z charakterystycznymi cechami budowy geologicznej, w tym w uzasadnionych przypadkach selektywna wycinka drzew i krzewów w obrębie formy geomorfologicznej i jej przedpola widokowego.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

6. Przeciwdziałanie naturalnej lub przyspieszonej przez człowieka sukcesji ekologicznej zbiorowisk nieleśnych, w tym przeciwdziałanie zarastaniu muraw naskalnych, napiaskowych i kserotermicznych.
7. Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk i siedlisk występowania cennych gatunków grzybów, roślin i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorowisk naskalnych, murawowych i łąkowo-pastwiskowych.
8. Ekstensywne użytkowanie istniejących muraw, łąk i pastwisk, w tym ich wypasanie; przywracanie do ekstensywnego użytkowania dawnych muraw, łąk i pastwisk, które ulegają przekształceniom w kierunku zbiorowisk zadrzewieniowych i leśnych.
9. Zachowanie struktury typowego dla obszaru mozaikowego krajobrazu otwartego, w szczególności skałek, ekosystemów łąk, pastwisk, muraw naskalnych, kserotermicznych i napiaskowych, liniowych, obszarowych i punktowych zadrzewień, z uwzględnieniem ustaleń

wynikających z aktów planowania przestrzennego i decyzji administracyjnych obowiązujących w dniu uchwalenia Audytu.

10. Pozostawienie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych w miejscach niestwarzających zagrożenia dla ludzi lub ich mienia.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych

11. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
12. Realizacja nowej zabudowy jedynie na terenach zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i obszarach uzupełnienia zabudowy w wyznaczonych w planie ogólnym.
13. Zachowanie cech charakterystycznych tradycyjnych krajobrazów otwartych: rozłogów pól, łąk, pastwisk i zadrzewień.
14. Nielokalizowanie antropogenicznych dominant krajobrazowych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielkokubaturowych, wysokościowych lub wielkoobszarowych, w tym farm wiatrowych i fotowoltaicznych.
15. Ochrona przedpola ekspozycji na obiekty warowne zamku w Olsztynie i ostańce skalne poprzez niewprowadzanie zabudowy, w tym tymczasowej, z uwzględnieniem ustaleń aktów planowania przestrzennego oraz decyzji administracyjnych obowiązujących na dzień uchwalenia Audytu, nieumieszczanie reklam poza obszarami zabudowy oraz przeciwdziałanie dalszemu zarastaniu terenów otwartych.
16. Ochrona walorów fizjonomicznych krajobrazu: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
17. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego typowego dla Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych

18. Usuwanie nielegalnych składowisk i wysypisk odpadów, przeciwdziałanie możliwości dostępu do terenów nielegalnych wysypisk odpadów, a także właściwa rekultywacja terenów składowania odpadów i po uprzątnięciu odpadów.

Rekomendacje i wnioski dotyczące obiektów i obszarów proponowanych do objęcia ochroną prawną

19. Uznanie za Pomnik Historii Zamku Olsztyn w ramach grupy obiektów pn. „Zamki Jurajskie”.